

NORTH-EX PUBLIC SCHOOL
(Senior Secondary, Affiliated To CBSE)
School Block, Jain Nagar, Sector-38, Rohini, Delhi- 81
HALF YEARLY EXAMINATION (2023-24)
SUBJECT – SANSKRIT
CLASS – VII

TIME- 2 Hrs. 30 mins

M.M.- 60

समान्य निर्देश :-

- प्रश्नपत्र में कुल चार खंड क,ख,ग,घ हैं और कुल 12 प्रश्न हैं।
- खंड क में 2 प्रश्न हैं, खंड ख में 2 प्रश्न हैं, खंड ग में 5 प्रश्न हैं, खंड घ में 3 प्रश्न हैं।
- सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। सभी प्रश्न क्रमानुसार लिखें।

खंड 'क'(अपठित गद्यांश)

कुल अंक - 10

नीचे दिए गए गद्यांशों को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए

प्रश्न 1. एकस्मिन् वने एकलव्यः प्रतिदिनम प्रातः द्रोणाचार्यस्य मूर्तिम नत्वा धनुर्विद्यायाः अभ्यासम् करोति स्म। तस्मिन् वने पाण्डवानां कुक्कुरः तम् दृष्ट्वा अभषत। एकलव्यः बाणैः तस्य कुक्कुरस्य मुखम् असिव्यत्। दुःखितः कुक्कुरः पाण्डवानां समीपे अगच्छत्। पाण्डवाः कुक्कुरस्य मुखम् बाणैः विद्धम् दृष्ट्वा चकिताः अभवन्। यत् ईदृशः कः धनुर्धरः यः बाणैः कुक्कुरस्य मुखम् असिव्यत्। (1×5= 5)

प्रश्न (क) एकलव्यः कुत्र अभ्यासं करोति स्म?

प्रश्न (ख) एकलव्यः कस्याः अभ्यासं करोति स्म?

प्रश्न (ग) एकलव्यः कैः कुक्कुरस्य मुखं असिव्यत्?

प्रश्न (घ) दुःखितः कुक्कुरः केषाम् समीपे अगच्छत्?

प्रश्न (ङ) 'दुःखितः' इति विशेषणपदस्य किं विशेष्यपदम् अत्र वर्तते?

प्रश्न 2. प्रातः स्मरणीयस्य महात्मनो गान्धिनो नाम को न जानाति । यद्यपि इदानीम् गांधी महोदयः जगति भौतिकेन देहेन न अस्ति, किन्तु यशः शरीरेण अद्यापि विद्यते स्थास्यति च चिरम् सत्यम्, अहिंसा, लोकसेवा च रत्नत्रयमस्य जीवनस्य प्रधानम् उद्देश्य आसीत् । एतत्रयस्य उपासना एव एष विश्ववन्दनीयो जातः। अस्य ईश्वरे अपि दृढ विश्वासः आसीत् । (1×5= 5)

प्रश्न (क) गान्धिनः नाम कदा स्मरणीयः अस्ति ?

प्रश्न (ख) गान्धिन महोदयः कुत्र यशः शरीरेण विद्यते ? जगति

प्रश्न (ग) कस्य ईश्वरे दृढ विश्वासः आसीत् ?

प्रश्न (घ) गान्धिमहोदयः केन देहेन जीवितः न अस्ति ?

प्रश्न (ङ) गान्धिमहोदयस्य जीवनस्य प्रधानमुद्देश्यम् किम् आसीत् ?

खंड 'ख' (व्याकरण भाग)

कुल अंक - 20

प्रश्न 3. निम्नलिखितानि प्रश्नानि उत्तर लिखित -

(10×1=10)

- क. तीन लकारों के नाम लिखिए।
ख. वचन कितने होते हैं?
ग. लिंग कितने होते हैं?
घ. पुरुष कितने होते हैं?
ङ. कारक कितने होते हैं?
च. विभक्ति कितनी होती हैं?
छ. क्रिया के मूल रूप को क्या कहते हैं?
ज. 'देवालयः' शब्द का संधि विच्छेद करके लिखिए।
झ. 'गणेशः' शब्द का संधि विच्छेद करके लिखिए।
ञ. 'सदा+एव' को संधि करके लिखिए।

प्रश्न 4. निम्नलिखितानि शब्दानि अर्थानि लिखित -

(10×1=10)

- (क) शुकः = (ख) पिकाः =
(ग) रक्त वर्ण = (घ) तत्र =
(ङ) कन्या = (च) फलानि =
(छ) आम्रः = (ज) अनुजः =
(झ) भगिनी = (ञ) शटिका =

खंड 'ग' (पठित अवबोधनम्)

कुल अंक - 20

प्रश्न 5. निम्नलिखितानि प्रश्नानि उत्तर लिखित -

(1×5= 5)

- (क) छात्राः दूरदेशेभ्यः किमर्थं विद्यालयम् आगच्छन्ति?
(ख) क्राइस्टाः कम् ग्रन्थमनुसरन्ति ?
(ग) सदा किं ब्रूयात् ?
(घ) हस्तस्य भूषणम् किं कथितम्?
(ङ) चरकसंहितायाः लेखकः कः?

प्रश्न 6. निम्नलिखित श्लोकं पठित्वा अर्थ लिखत।

(3)

अभिवादनशीलस्य नित्यं वृद्धोपसेविनः।
चत्वारि तस्य वर्धन्ते आयुर्विद्या यशोबलम् ॥

प्रश्न 7. निम्नलिखितानि शब्दानि अर्थानि लिखत (1×6=6)

- (क) जनकः = (ख) रिपुः =
(ग) भूषणम् = (घ) परितः =
(ङ) प्रकोष्ठाः = (च) नृपः =

प्रश्न 8. पर्यायपदानि मेलयत । (1/2×6=3)

- (i) नित्यम् (क) वाण्या
(ii) श्रोत्रस्य (ख) शत्रुः
(iii) सन्धिः (ग) शिलेन्
(iv) विनयेन (घ) सदा
(v) रिपवः (ङ) भोजनम्
(vi) आहाराः (च) कर्णस्य

प्रश्न 9. शुद्धकथनानां समक्षम् 'आम्' अशुद्धकथनानां समक्षम् च 'नहि' इति लिखत। (1/2×6=3)

- (i) प्रातःकाले उत्तिष्ठेत् । []
(ii) सदा हितकरम् एव भोजनं खादेत्। []
(iii) असमये अनुचिते स्थाने च खादेत्। []
(iv) दुर्जनसंगतिं न कुर्यात् । []
(v) प्रातःकाले व्यायामं कुर्यात् । []
(vi) पर्युषितम् अन्नं भुंजीत । []

खंड 'घ' (लेखन भाग)

कुल अंक 10

प्रश्न 10. कारक चिह्न तालिका लिखिए। (5)

प्रश्न 11. 'पठ्' धातु के लट्लकार रूप लिखिए। (3)

प्रश्न 12. संस्कृत में पंद्रह तक संख्या वाचक शब्द लिखिए। (2)